

Zákon o sociálně-právní ochraně dětí s komentářem

- **podrobný komentář k novele
provedené zákonem č. 363/2021 Sb.
od 1. 1. 2022**
- **včetně změn účinných
od 1. 1. 2025 a 1. 1. 2028**

3. aktualizované vydání

EDICE PRÁVO

Jednotlivé komentáře zpracovaly:

JUDr. Věra Novotná

- Předmluva, § 1 až § 19a, § 27 až § 34, § 36 až § 38b, § 39 až § 42a, § 43, § 51 až § 53, § 54 až § 58, § 59 až § 59l, § 60 až § 64, Z literatury
- doplnila a aktualizovala – § 35, § 35a, § 58a a § 58b

JUDr. Jana Riedlová Jurková

- § 47a až § 47za, § 50a až § 50u, § 58a a § 58b
- doplnila a aktualizovala – § 1, § 2a, § 16a a § 16b, § 38a a 38b, § 42 a § 42a, § 53a a § 60
- doplnila a aktualizovala původní texty JUDr. Evy Burdové – § 20 až § 26, § 35 a § 35a, § 42b až § 42n, § 48 až § 50, § 65, přechodná a závěrečná ustanovení

Případné zásadní legislativní změny, k nimž dojde v období mezi jednotlivými vydáními, budou ošetřeny formou vkládané aktualizace, která bude po dobu prodejnosti publikace volně ke stažení na www.anag.cz. Nutnost aktualizace posuzuje na základě legislativních změn výhradně autor ve spolupráci s nakladatelstvím.

Aktualizace však v žádném případě nemohou nahradit nová vydání knihy.

Aktualizaci zašleme zdarma na vyžádání

anag@anag.cz, tel.: 585 757 411

Obsah

Předmluva	9
Historický vývoj sociálně-právní ochrany dětí	13
Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí	22
Část první – Úvodní ustanovení.....	22
Část druhá – Základní ustanovení sociálně-právní ochrany.....	41
Část třetí – Opatření sociálně-právní ochrany	60
Hlava I – Preventivní a poradenská činnost	60
Hlava II – Opatření na ochranu dětí	95
Hlava III – Činnost orgánů sociálně-právní ochrany při svěřením dítěte do výchovy jiné osoby odpovědné za výchovu dítěte	138
Hlava IV – Zprostředkování osvojení a pěstounské péče	144
Hlava V – Pěstounská péče na přechodnou dobu	206
Hlava VI – Ústavní výchova a ochranná výchova	212
Hlava VII – Péče o děti vyžadující zvýšenou pozornost	239
Hlava VIII – Sociálně-právní ochrana ve vztahu k cizině.....	260
Hlava IX – Sociálně-právní ochrana ve zvláštních případech	270
Hlava X – Komise pro sociálně-právní ochranu dětí a poradní sbory	273
Část čtvrtá – Zařízení sociálně-právní ochrany	282
Část pátá – Pěstounská péče	345
Hlava I – Práva a povinnosti při výkonu pěstounské péče	345
Hlava II – Dávky pěstounské péče.....	372
Hlava III – Společná ustanovení o dávkách pěstounské péče	399
Část šestá – Poskytování sociálně-právní ochrany pověřenými osobami	423
Část sedmá – Inspekce poskytování sociálně-právní ochrany	440
Část osmá – Zaopatřovací příspěvek	442
Část devátá – Společná ustanovení.....	478

Část desátá – Přestupky.....	533
Část jedenáctá– Řízení a místní příslušnost	560
Část dvanáctá – Přejídná a závěrečná ustanovení.....	572
Vybraná ustanovení novel.....	580

Předpisy související..... 601

Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky	602
Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 104/1991 Sb.	615
Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 43/2000 Sb.m.s.	636
Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 34/1998 Sb.	649
Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 91/2005 Sb.m.s.	662
Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 54/2001 Sb.m.s.	675
Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 132/2000 Sb.m.s.	686
Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (vybraná ustanovení)	695
Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (vybraná ustanovení)	754
Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (vybraná ustanovení)	792
Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže) (vybraná ustanovení).....	818
Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (vybraná ustanovení)	838
Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) (vybraná ustanovení)	854
Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád (vybraná ustanovení)	866
Vyhláška č. 473/2012 Sb., o provedení některých ustanovení zákonu o sociálně-právní ochraně dětí	871
Směrnice Ministerstva práce a sociálních věcí	903

PŘEDMLUVA

Vážení čtenáři, publikace, kterou právě držíte v ruce, vychází v nakladatelství ANAG, spol. s r. o. ve 3. vydání. Tato kniha vznikla za laskavého svolení JUDr. Evy Burdové, která umožnila autorkám kontinuálně navázat na původní publikaci *Zákon o sociálně-právní ochraně dětí, Komentář*, kterou vydalo nakladatelství LINDE.

Publikace *Zákon o sociálně-právní ochraně dětí s komentářem* obsahuje komentovaný text zákona č. 359/1999 Sb. ve znění účinném k 31. březnu 2022 a společně s řadou tematicky souvisejících mezinárodních smluv a zákonů tvoří ucelený komplex právních předpisů v oblasti sociálně-právní ochrany dětí. Publikace rovněž reflektuje změny v oblasti soukromého práva, zejména potom práva rodinného. Pro přehlednost jsou součástí publikace rovněž výňatky relevantních ustanovení právních předpisů dotýkajících se problematiky sociálně-právní ochrany dětí včetně vyhlášky č. 473/2012 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění vyhlášky č. 449/2021 Sb., a Směrnice k vedení spisové dokumentace.

Sociálně-právní ochrana dětí, jako odvětví veřejného práva, má v České republice své poslání, které je stvrzeno mnoha zákony a mezinárodními dokumenty a z pohledu ústavních principů zejména Listinou základních práv a svobod a Úmluvou o právech dítěte. Orgány sociálně-právní ochrany řeší velice složité situace dětí, jež mají trvalý pobyt na území České republiky, děti-cizinců, které pobývají v České republice, ale také těch, které mají obvyklé bydliště v cizině a do České republiky byly protiprávně přemístěny nebo naopak byly protiprávně přemístěny do ciziny. K právním předpisům, které upravují ochranu dětí v různých životních situacích, přibývají mezinárodní smlouvy, nařízení Rady EU a doporučení Rady Evropy, která zdokonalují ochranu dětí za předpokladu, že s nimi příslušné orgány a instituce, včetně orgánů sociálně-právní ochrany, pracují a správně je ve vzájemných souvislostech aplikují. Jak je z praktických zkušeností patrné, sociálně-právní ochrana představuje soubor různých opatření a nástrojů, které je třeba používat včas, vhodně a účelně s vědomím, že základním principem při poskytování sociálně-právní ochrany dětí je nejlepší zájem a blaho dítěte. Protože při poskytování sociálně-právní ochrany dětí se orgány k tomu zákonem určené v převážné většině případů vměšují do soukromého a rodinného života, mohou tak činit jen v zákonem dovolených případech a při respektování základních principů, na kterých je sociálně-právní ochrana dětí postavena. Orgány sociálně-právní ochrany musí tedy respektovat, že:

- Hlavním předpokladem poskytování sociálně-právní ochrany dětí je nejlepší zájem, prospěch a blaho dětí.

- Sociálně-právní ochrana se poskytuje všem dětem bez rozdílu, bez jakékoli diskriminace z důvodu rasy, barvy pleti, pohlaví, jazyka, náboženství, politického nebo jiného smýšlení a národnostního, etnického nebo sociálního původu.
- Sociálně-právní ochrana se až na výjimky poskytuje bezplatně.
- Sociálně-právní ochrana se poskytuje všem dětem mladším 18 let.
- Stát je odpovědný za ochranu dětí před tělesným nebo duševním násilím, za ochranu jejich zdravého vývoje z hlediska fyzického, psychického a mravního a ostatních aspektů integrity dítěte jako nositele práv daných Ústavou, Listinou základních práv a svobod a práv vyplývajících z mezinárodních závazků České republiky. Stát však nenahrazuje povinnosti a odpovědnost rodičů a nezasahuje do jejich postavení jako nositelů rodičovské odpovědnosti, nejsou-li práva nebo vývoj dítěte ohroženy.
- Orgány s obecnou působností na úseku ochrany dítěte jsou soudy a orgány určené zákonem o sociálně-právní ochraně dětí, tj. Ministerstvo práce a sociálních věcí, krajské a obecní úřady a ve vztahu k zahraničí Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí v Brně a rovněž Úřad práce České republiky – krajské pobočky a pobočka pro hlavní město Prahu. Sociálně-právní ochranu dětí zabezpečují také kraje a obce v samostatné působnosti, komise pro sociálně-právní ochranu, poradní sbory a fyzické a právnické osoby, pokud obdrží pověření k výkonu sociálně-právní ochrany dětí.
- Vůdčím pravidlem pro činnost orgánů sociálně-právní ochrany je princip preventivního působení na rodinné vztahy, jsou-li zasazeny tak, že přichází v úvahu působení veřejné moci. Opatření sociálně-právní ochrany jsou hierarchicky uspořádána ve vnitřně provázaný celek umožňující volbu nástrojů podle konkrétní situace, v níž se dítě nachází, a podle intenzity ohrožení.
- Důraz je také kladen na ochranu dětí před sociálně patologickými jevy (tj. prevence rizikového vývoje dětí a minimalizace důsledků působení sociálně patologických vlivů).
- Děti dočasně nebo trvale zbavené svého rodinného prostředí nebo děti, které nemohou být ponechány v tomto prostředí, mají právo na zvláštní ochranu a pomoc poskytovanou státem v podobě některé z forem náhradní výchovy – náhradní rodinná výchova má vždy přednost před ústavní výchovou.
- Při volbě řešení je nutné brát ohled na žádoucí kontinuitu ve výchově dítěte a na jeho etnický, náboženský, kulturní a jazykový původ.
- V případě osvojení dítěte do ciziny je nezbytné respektovat princip subsidiarity, tj. považovat osvojení dítěte do ciziny za náhradní způsob péče o dítě tehdy, jestliže dítě nemůže být předáno do výchovy v zařízení nebo v rodině osvojitele nebo o ně

nemůže být pečováno jiným vhodným způsobem v zemi jeho původu; k tomu jsou mezinárodními smlouvami a zákonem o sociálně-právní ochraně dětí uceleně formulována pravidla pro kontakt s cizinou ve věcech sociálně-právní ochrany dětí.

- Orgánům sociálně-právní ochrany se ukládá povinnost sledovat výkon ústavní nebo ochranné výchovy, aniž by zasahovaly do řízení a provozu zařízení, kde se vykonává ústavní nebo ochranná výchova; cílem sledování je dodržování práv dětí, rozvoj jejich duševních a fyzických schopností, zda trvají důvody pro pobyt dítěte v zařízení a jak se vyvíjejí vztahy mezi rodiči a dětmi.
- Cílem sociálně-právní ochrany dětí je rovněž sanace rodin – hmotné zabezpečení náhradní rodiny je zajištěno státními dávkami pěstounské péče.

Tato publikace obsahuje nejdůležitější právní předpisy a mezinárodní smlouvy, které orgány sociálně-právní ochrany aplikují při výkonu sociálně-právní ochrany, a literaturu, která může být pro zaměstnance orgánů sociálně-právní ochrany, soudy, ale i jiné fyzické a právnické osoby užitečná při řešení nejrůznějších situací, ve kterých se mohou děti ocitnout. Seznam literatury byl sestaven z nejčastěji používaných odborných publikací, časopisů a textů, avšak nikoliv vyčerpávajícím způsobem. V literatuře k jednotlivým ustanovením zákona o sociálně-právní ochraně dětí jsou někdy zmíněny i články, publikace a texty z doby minulé, a to proto, aby si čtenář mohl udělat vlastní názor na to, jak se úvahy a postupy při řešení daného problému vyvíjely, a to nejen v právních předpisech, ale i v praxi samé. Publikace by měla pomoci sociálním pracovníkům poskytujícím sociálně-právní ochranu alespoň v základní míře vysvětlit obsah jednotlivých ustanovení zákona, ne však vyčerpávajícím způsobem, neboť situace dětí a rodin s dětmi jsou tak různorodé, že není možné poskytnout jednoznačný výklad, jak postupovat. Je proto nutné, aby sociální pracovníci i další osoby, kterým zákony ukládají povinnost chránit děti, používali právní předpisy, sledovali judikaturu, četli odbornou literaturu, aplikovali metody sociální práce ve vzájemných souvislostech a vyčerpávajícím způsobem a s veškerou odpovědností postupovali tak, aby se složité situace dětí a rodin s dětmi řešily včas a takovým způsobem, aby děti mohly žít spokojeně a v příznivém prostředí.

Zákon o sociálně-právní ochraně dětí byl od přijetí několikrát novelizován, přičemž některé novely přinesly minimální změny, jiné však byly velmi obsáhlé. Za obsáhlou lze označit novelu provedenou zákonem č. 401/2012 Sb. s účinností od 1. ledna 2013, která reagovala především na přijetí nového občanského zákoníku a v souvislosti s ním na přijetí dalších právních předpisů, např. zákona o zvláštních řízeních soudních a dalších novel souvisejících předpisů. Tato novela se dotkla také forem náhradní rodinné péče, včetně úpravy dávek pěstounské péče. Totéž platí i o novele provedené zákonem č. 363/2021 Sb. účinné od 1. ledna 2022, která rovněž

věnuje pozornost formám nejen náhradní rodinné péče, ale i náhradní výchovy realizované v ústavních zařízeních a zařízeních pro děti vyžadující okamžitou pomoc, nově upravuje a zvyšuje dávky pěstounské péče, zavádí novou dávku – příspěvek při pěstounské péči a zaopatřovací příspěvek, pozornost věnuje také přestupkům a mění financování sociálně-právní ochrany vykonávané obcemi s rozšířenou působností.

Ráda bych závěrem všem mým milým kolegyním a kolegům připomněla preambuli Úmluvy o právech dítěte, která zdůrazňuje, že:

- dětství má nárok na zvláštní péči a pomoc,
- rodina, jako základní jednotka společnosti a přirozené prostředí pro růst a blaho všech jejích členů a zejména dětí, musí mít nárok na potřebnou ochranu a pomoc, aby mohla beze zbytku plnit svou úlohu ve společnosti,
- v zájmu plného a harmonického rozvoje osobnosti musí dítě vyrůstat v rodinném prostředí, v atmosféře štěstí, lásky a porozumění,
- dítě musí být plně připraveno žít ve společnosti samo za sebe a být vychováno v duchu ideálů prohlášených v Chartě Spojených národů, a to zejména v duchu míru, důstojnosti, snášenlivosti, svobody, rovnosti a solidarity,
- dítě pro svou tělesnou a duševní nezralost potřebuje zvláštní záruky, péči a odpovídající právní ochranu před narozením i po něm.

JUDr. Věra Novotná

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí,

ve znění zákona č. 257/2000 Sb., č. 272/2001 Sb., č. 320/2002 Sb.,
č. 518/2002 Sb., č. 222/2003 Sb., č. 315/2004 Sb., č. 52/2004 Sb.,
č. 436/2004 Sb., č. 57/2005 Sb., č. 501/2004 Sb., č. 381/2005 Sb.,
č. 134/2006 Sb., č. 165/2006 Sb., č. 112/2006 Sb., č. 176/2007 Sb.,
č. 124/2008 Sb., č. 259/2008 Sb., č. 295/2008 Sb., č. 305/2008 Sb.,
č. 414/2008 Sb., č. 41/2009 Sb., č. 227/2009 Sb., č. 73/2011 Sb.,
č. 420/2011 Sb., č. 375/2011 Sb., č. 505/2012 Sb., č. 399/2012 Sb.,
č. 401/2012 Sb., č. 103/2013 Sb., č. 306/2013 Sb., č. 303/2013 Sb.,
č. 64/2014 Sb., č. 250/2014 Sb., č. 205/2015 Sb., č. 314/2015 Sb.,
č. 298/2016 Sb., 183/2017 Sb., č. 200/2017 Sb., č. 202/2017 Sb.,
č. 222/2017 Sb., č. 588/2020 Sb., č. 261/2021 Sb. a zákona
č. 363/2021 Sb.^{*)}

^{*)} Red. pozn.: Zákon č. 363/2021 Sb. nabyl účinnosti dnem 1. ledna 2022 s výjimkou čl. I bodů 8, 9, 10, 11 a 32, které nabudou účinnosti dnem 1. ledna 2025, a dále čl. I bodů 78, 83, 87, 125 a 163 a čl. II bodů 8 a 10, které nabudou účinnosti dnem 1. ledna 2028 – tyto změny jsou okomentovány redakčními poznámkami.

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ Úvodní ustanovení

§ 1 Předmět úpravy

(1) Tento zákon upravuje sociálně-právní ochranu dětí a zaopatření zletilých nebo plně svéprávných fyzických osob po zániku pěstounské péče nebo ústavní výchovy.

(2) Sociálně-právní ochranou dětí (dále jen „sociálně-právní ochrana“)^{a)} se rozumí zejména

- a) ochrana práva dítěte na příznivý vývoj a řádnou výchovu,
- b) ochrana oprávněných zájmů dítěte, včetně ochrany jeho jmění,
- c) působení směřující k obnovení narušených funkcí rodiny,
- d) zabezpečení náhradního rodinného prostředí pro dítě, které nemůže být trvale nebo dočasně vychováváno ve vlastní rodině.

(3) Nedotčeny zůstávají zvláštní právní předpisy, které upravují též ochranu práv a oprávněných zájmů dítěte.

Související předpisy a mezinárodní dokumenty

OZ, ZŘS, OSŘ, zákon o státní sociální podpoře, zákon o pomoci v hmotné nouzi, zákon o sociálních službách, správní řád

Z literatury

Špeciánová Š.: Práva a povinnosti pěstounů při zajištění zdravotní péče o děti svěřené do pěstounské péče, *Právo a rodina* 2009, č. 1, Linde ■ Vránová L.: Pěstounská péče krátkodobá, dlouhodobá, přechodná a profesionální, *Právo a rodina* 2012, č. 1, Linde ■ Vránová L.: Svěření dítěte do péče jiné osoby – potřebný institut?, *Právo a rodina* 2012, č. 2, Linde ■ Vypuštěk R.: Poplatek za komunální odpad nezletilých poplatníků, *Právo a rodina* 2012, č. 11 a 12, Linde ■ Macela M.: Dohody o výkonu pěstounské péče, *Právo a rodina* 2013, č. 7, Linde ■ Lužná R.: Péče o dítě prostřednictvím třetí osoby, *Právo a rodina* 2013, č. 8, Linde ■ Křístek A.: Nárok na dávky pěstounské péče při svěření dítěte do péče jiného člověka s odkazem pouze na § 953 OZ (1) a (2), *Právo a rodina* 2016, č. 3 a 4, Wolters Kluwer ■ Křístek A.: Je rozsudek o svěření dítěte do pěstounské péče konstitutivní nebo deklaratorní, *Právo a rodina* 2016, č. 5, Wolters Kluwer ■ Buriánová P.: Péče osoby blízké a pěstounská péče jako obdoba přirozené rodiny dítěte (1) a (2), *Rodinné listy* 2018, č. 1 a 2, Wolters Kluwer ■ Vildová B.: Nezodpovězené otázky v oblasti zprostředkování náhradní rodinné péče, *Právo a rodina* 2021, č. 3, Wolters Kluwer ■ Kačerová Nováková M.: Zkušenosti s úpravou svěřování dítěte do péče jiné osoby ve vztahu k cizině, *Právo a rodina* 2021, č. 10

KOMENTÁŘ K § 2A

S účinností od 1. ledna 2022 jsou do nového § 2a z původního § 4a zákona (zrušen) přesunuty definice jiné osoby odpovědné za výchovu dítěte, osoby pečující a osoby v evidenci. Vedle vhodnějšího systematického zařazení definic pojmů je důvodem nové právní úpravy rovněž vhodnější obsahové vymezení těchto pojmů. Se skutečností, že osoba je osobou pečující nebo osobou v evidenci, zákon pojí vznik nároku na dávky pěstounské péče nebo uzavření dohody o výkonu pěstounské péče. Je tedy nezbytné, aby tyto pojmy byly vymezeny tak, aby nebylo možné jejich obsah vykládat různě. Samotná důvodová zpráva k zákonu č. 363/2021 Sb. zmiňuje rozsudek NSS ze dne 20. října 2015, sp. zn. 8 Ads 17/2015, který poukázal na to, že nelze tvrdit, že osoba v evidenci, které je do péče svěřeno dítě, být na přechodnou dobu, zůstává nadále pouze osobou v evidenci, a nelze na ni nahlížet též jako na osobu pečující. Za určující NSS označil, zda osoba o dítě v konkrétním časovém momentu fakticky pečuje, či nikoliv. Jinak by totiž za osobu pečující nemohli být považováni ti, jimž bylo dítě dočasně svěřeno do péče ještě před rozhodnutím soudu o svěření dítěte do pěstounské péče, neboť jistě může dojít k tomu, že dítě nakonec svěřeno do pěstounské péče této osoby nebude, a ona péče je tím z povahy věci rovněž přechodná. Původní výklad Ministerstva práce a sociálních věcí, že osoba pečující

kteřé dítě převzaly. Ochrana dítěte spočívá především v zajištění všech úkonů, které směřují k vyjasnění právní a faktické situace dítěte, tj. zejména získání souhlasu rodičů s osvojením dítěte po zákonem stanovené lhůtě 6 týdnů (u matky) a po narození dítěte (u otce), pomoci při podání návrhu soudu na svěření dítěte do péče jiné osoby podle § 953 OZ, do pěstounské péče, do pěstounské péče na přechodnou dobu, podání návrhu na zbavení rodičů rodičovské odpovědnosti, podání návrhu soudu na rozhodnutí o tom, že rodiče neprojevují o dítě zájem ve smyslu § 820 a § 821 odst. 1 OZ, a tudíž není třeba jejich souhlasu s osvojením atd. Vyjasnění právní situace dítěte včas je velmi důležité pro právní jistotu nejen dítěte, ale i osob, které jsou ochotné dítě vychovávat.

[2]

S výše uvedeným úzce souvisí obsah odst. 2 tohoto ustanovení, neboť pomoc při uplatňování návrhů a žádostí a pomoc při řešení problémů souvisejících s převzetím dítěte (např. zdravotních, výchovných i právních) usnadní péči o dítě. Pro osobu, která převezme dítě do péče za účelem trvalé nebo dlouhodobé péče, nemusí být problémem vlastní péče o dítě, ale z různých důvodů pro ni bude obtížné navštěvovat úřady a soudy, orientovat se v právních předpisech, uplatňovat různé žádosti u různých úřadů na nemocenské dávky, dávky státní sociální podpory, dávky pomoci v hmotné nouzi či při zdravotním postižení nebo na sociální služby. Ve všech těchto situacích by měl obecní úřad obce s rozšířenou působností sehrát roli pomocníka tak, že to, co je v působnosti tohoto úřadu, vyřídí sám, a v jiných oblastech pomoc zprostředkuje, nebo alespoň poradí, jak situaci řešit.

[3]

S účinností od 1. ledna 2022 se orgánu sociálně-právní ochrany (obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností) ukládá vydat na žádost osoby uvedené v § 2a písm. c) bodu 2 zákona vyjádření, zda tato osoba o dítě osobně pečuje, nebo na žádost osoby uvedené v § 2a písm. c) bodu 3 zákona vyjádření, zda tato osoba o dítě osobně pečuje a zda tato péče je, nebo není zjevně bezdůvodná. Touto osobou je osoba, která osobně pečuje o dítě v průběhu řízení o svěření dítěte do její pěstounské péče nebo předpěstounské péče nebo o jejím jmenování poručníkem dítěte, pokud bylo zahájeno z moci úřední, nebo osoba, která osobně pečuje o dítě, podala-li návrh na svěření dítěte do její pěstounské péče nebo předpěstounské péče nebo návrh na její jmenování poručníkem dítěte. Vyjádření vydává obecní úřad obce s rozšířenou působností pro účely rozhodování o dávkách pěstounské péče. Jedná se o podklad nejen pro rozhodování o dávkách pěstounské péče, ale také pro uzavírání dohod o výkonu pěstounské péče a k zabránění zneužití dávek před okamžikem vykonatelnosti rozhodnutí soudu ve věci samé.

v jehož správním obvodu má dítě trvalý pobyt, a není-li tento pobyt znám, obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, v jehož správním obvodu se nachází zařízení, do kterého bylo dítě přijato. Ohlašovací povinnost zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc o přijetí dítěte vůči obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností podle § 42 odst. 12 zákona se v tomto kontextu jeví jako nadbytečná a duplicitní.

§ 42a

Smlouva o poskytování ochrany a pomoci

(1) O poskytování ochrany a pomoci dítěti v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc uzavírá dítě s osobou provozující zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc smlouvu o poskytování ochrany a pomoci, která vyžaduje písemnou formu a obsahuje tyto náležitosti:

- a) bližší vymezení důvodů pro umístění dítěte v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc podle § 42 odst. 1,
- b) rozsah poskytování ochrany a pomoci, včetně způsobu zajištění zdravotních služeb a psychologické a jiné obdobné péče dítěti,
- c) místo a čas poskytování ochrany a pomoci,
- d) způsob a výši úhrady za poskytnutí ochrany a pomoci dítěti v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc s tím, že výše této úhrady může být sjednána nejvýše v částce podle § 42c, a způsob jejího vyúčtování; to neplatí, uzavírá-li smlouvu o poskytování ochrany a pomoci za dítě obecní úřad obce s rozšířenou působností nebo nezaopatřené dítě, jemuž je ochrana a pomoc v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc poskytována na jeho žádost,
- e) prohlášení o zdravotním stavu dítěte a identifikační údaje zdravotní pojišťovny, u které je dítě pojištěno, jsou-li známy,
- f) výši přiznaného příspěvku na péči podle zákona o sociálních službách⁶⁵), má-li dítě na příspěvek na péči nárok,
- g) ujednání o dodržování vnitřních pravidel pro poskytování ochrany a pomoci dítěti,
- h) výpovědní důvody a výpovědní doby,
 - i) dobu platnosti smlouvy,
 - j) ujednání o kapesném, jde-li o nezaopatřené dítě starší 7 let.

(2) K ujednání smlouvy o poskytování ochrany a pomoci zkracujícím práva dítěte nebo rozšiřujícím jeho povinnosti oproti právům a povinnostem stanoveným pro výkon soudních rozhodnutí podle § 42aa se nepřihlíží.

(3) K poskytování ochrany a pomoci dítěti v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc na základě smlouvy o poskytování ochrany a pomoci se vyžaduje souhlas obecního úřadu obce s rozšířenou působností podle § 16b, nejde-li

o smlouvu o poskytování ochrany a pomoci uzavřenou za dítě obecním úřadem obce s rozšířenou působností.

(4) Smlouvu o poskytování ochrany a pomoci lze uzavřít nejvýše na dobu 3 měsíců po sobě jdoucích. Trvání smlouvy o poskytování ochrany a pomoci lze prodloužit nejvýše o další 3 měsíce po sobě jdoucí pouze se souhlasem obecního úřadu obce s rozšířenou působností nebo na základě dohody s ním, byla-li smlouva o poskytování ochrany a pomoci uzavřena za dítě obecním úřadem obce s rozšířenou působností.

(5) Po dobu řízení o žádosti o vydání souhlasu s poskytováním ochrany a pomoci trvá závazek ze smlouvy o poskytování ochrany a pomoci, nedojde-li k zániku závazku z jiného důvodu.

(6) Závazek ze smlouvy o poskytování ochrany a pomoci zanikne dnem následujícím po dni, kdy nabude právní moci

- a) rozhodnutí o zamítnutí žádosti o vydání souhlasu s poskytováním ochrany a pomoci dítěti v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc na základě smlouvy o poskytování ochrany a pomoci,
- b) rozhodnutí o zamítnutí žádosti o vydání souhlasu s prodloužením trvání smlouvy o poskytování ochrany a pomoci, nebo
- c) usnesení o zastavení řízení o žádostech podle § 16b odst. 1 písm. a) nebo b),
- d) rozhodnutí o zrušení souhlasu podle § 16b odst. 5.

⁶⁵⁾ Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

Související ustanovení

§ 2, § 6, § 8, § 10, § 15, § 16, § 16a, § 16b, § 17, § 29, § 37, § 42, § 42b až § 42n, § 48 až § 50, § 51 odst. 4 písm. d), § 57, § 58

Související předpisy

OZ, správní řád, sdělení č. 91/2005 Sb.m.s., o Úmluvě o styku s dětmi, Úmluva

Z literatury

viz § 42

KOMENTÁŘ K § 42A

Od 1. ledna 2022 nabývá účinnosti zákon č. 363/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Tato významná novela zákona přináší zcela nové pojetí umísťování dětí do ústavních zařízení a zejména do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, neboť dochází nejen ke změně systematiky ustanovení upravujících podmínky poskytování ochrany a pomoci v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, ale

(3) Výše příspěvku na úhradu potřeb dítěte činí za kalendářní měsíc

- a) 4 950 Kč pro dítě ve věku do 6 let,
- b) 6 105 Kč pro dítě ve věku od 6 do 12 let,
- c) 6 985 Kč pro dítě ve věku od 12 do 18 let,
- d) 7 260 Kč pro dítě ve věku od 18 do 26 let.

(4) Jde-li o dítě, které je podle zákona o sociálních službách osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby, činí příspěvek na úhradu potřeb dítěte

Dítě ve věku	Dítě ve stupni závislosti I (lehká závislost) Kč	Dítě ve stupni závislosti II (středně těžká závislost) Kč	Dítě ve stupni závislosti III (těžká závislost) Kč	Dítě ve stupni závislosti IV (úplná závislost) Kč
Do 6 let	5 115	6 105	6 490	7 040
6 – 12 let	6 215	7 480	7 975	8 635
12 – 18 let	7 095	8 580	9 130	9 570
18 – 26 let	7 425	8 910	9 460	9 900

^{9b)} § 115 občanského zákoníku. (Pozn. autorů: Jde o odkaz na ustanovení již zrušeného občanského zákoníku č. 40/1964 Sb.)

^{*)} Red. pozn.: V § 47f se odstavec 2 zrušuje.

Dosavadní odstavce 3 a 4 se označují jako odstavce 2 a 3. – změny provedené zákonem č. 363/2021 Sb. s účinností od 1. ledna 2028

Související ustanovení

§ 1, § 2, § 2a, § 4, § 15 odst. 1, § 16 odst. 1, § 16a, § 19 odst. 22, § 27a odst. 10, § 37, § 47a, § 47e, § 47g až § 47za

Související předpisy

OZ, zákon o státní sociální podpoře, zákon o sociálních službách

KOMENTÁŘ K § 47f

[1]

Příspěvek na úhradu potřeb dítěte je dávka péstounské péče, na kterou vzniká nárok nezletilému nezaopatřenému dítěti za podmínky, že toto dítě je svěřeno do péče osoby pečující nebo do péče fyzické osoby podle § 953 OZ. Pokud jde o vymezení pojmu „nezaopatřené dítě“, zákonodárce v § 2a písm. d) odkázal na zákon o státní sociální podpoře, který za nezaopatřené dítě považuje dítě do skončení povinné školní docházky a poté do věku 26 let, pokud se soustavně připravuje na budoucí povolání nebo se nemůže pro úraz nebo nemoc soustavně připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost či je z důvodu dlouhodobého nepříznivého

(3) Byla-li dávka přiznána před smrtí oprávněné osoby, vyplátí se splatné částky, které nebyly vyplaceny do dne smrti oprávněné osoby, postupně osobám uvedeným v odstavci 2.

(4) Nároky na dávky pěstounské péče nejsou předmětem dědictví.

Související ustanovení

§ 47e až § 47r, § 47t až § 47za

Související předpisy

správní řád

KOMENTÁŘ K § 47s

S ohledem na to, že jsou dávky pěstounské péče účelově vázány a mají hmotně zajistit fungování pěstounské péče, je není možné postoupit či dát do zástavy.

Pro případ smrti oprávněné osoby, která zemřela po uplatnění nároku na dávku pěstounské péče, zákon stanovuje, že do dalšího řízení o dávce vstupují a nárok na částky splatné do dne smrti oprávněné osoby postupně nabývají manželka (manžel), děti, rodiče nebo osoba pečující za podmínky, že žili s osobou oprávněnou v době její smrti v domácnosti. U dětí, které mají nárok na sirotčí důchod po zemřelém, nemusí být podmínka domácnosti splněna.

Manželce (manželovi), dětem, rodičům nebo osobě pečující se postupně vyplátí splatné částky dávky, které nebyly vyplaceny do dne smrti oprávněné osoby, pokud byla dávka přiznána před smrtí oprávněné osoby.

Nároky na dávky pěstounské péče nejsou předmětem dědictví.

§ 47t

Způsob výplaty dávek pěstounské péče

(1) Příspěvek na úhradu potřeb dítěte, odměna pěstouna a příspěvek při pěstounské péči se vyplácí měsíčně, a to po uplynutí kalendářního měsíce, za které náležely, nejpozději však do konce kalendářního měsíce následujícího po tomto měsíci.

(2) Příspěvek při převzetí dítěte a příspěvek na zakoupení motorového vozidla se vyplátí nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž byla dávka přiznána.

(3) Dávky pěstounské péče vyplácí krajská pobočka Úřadu práce, která je příslušná k rozhodování o dávkách.

(4) Dávky pěstounské péče se vyplácí v české měně převodem na platební účet určený příjemcem dávky pěstounské péče, nebo poštovním poukazem, a to

Pro případ, že žádost nemá předepsané náležitosti nebo trpí-li jinými vadami, pomůže správní orgán žadateli nedostatky odstranit na místě nebo jej vyzve k jejich odstranění, poskytne mu k tomu přiměřenou lhůtu a poučí jej o následcích neodstranění nedostatků v této lhůtě (viz § 45 odst. 2 správního řádu).

§ 47x

Vydávání rozhodnutí a opravné prostředky

(1) Rozhodnutí se písemně vyhotovuje jen v případě, že

- a) dávka nebyla přiznána nebo nebyla přiznána v požadovaném rozsahu,**
- b) dávka byla odejmuta,**
- c) dávka byla snížena,**
- d) výplata dávky byla zastavena,**
- e) jde o přeplatek na dávce,**
- f) přichází v úvahu více oprávněných osob nebo příjemců a krajská pobočka Úřadu práce rozhoduje o tom, komu se bude dávka vyplácet, nebo**
- g) je ustanoven zvláštní příjemce.**

(2) Nevychotovuje-li se rozhodnutí písemně, učiní se o něm pouze záznam do spisu a oprávněná osoba se o něm písemně vyrozumí. Rozhodnutí je prvním úkonem v řízení a nabývá vykonatelnosti provedením záznamu do spisu.

(3) Rozhodnutí uvedené v odstavci 2 bude vyhotoveno písemně a oznámeno oprávněné osobě, jestliže o to požádá do 15 dnů ode dne výplaty dávky nebo ode dne výplaty její první splátky. Nestane-li se tak, nabývá rozhodnutí právní moci marným uplynutím této lhůty.

(4) O odvolání proti rozhodnutí krajské pobočky Úřadu práce rozhoduje ministerstvo. Odvolání nemá odkladný účinek.

Související ustanovení

§ 47e až § 47w, § 47y až § 47za

Související předpisy

správní řád

KOMENTÁŘ K § 47x

S účinností od 1. ledna 2022 se stanovuje výčet rozhodnutí, která jsou tzv. v neprospěch žadatele a je nutné je vyhotovit písemně. Jedná se o rozhodnutí, kdy dávka nebyla přiznána nebo nebyla přiznána v požadovaném rozsahu, byla snížena nebo odejmuta, výplata dávky byla zastavena, jde o přeplatek na dávce, přichází v úvahu více oprávněných osob nebo příjemců a krajská pobočka Úřadu práce rozhoduje o tom, komu se bude dávka vyplácet, nebo je-li ustanoven zvláštní příjemce. V ostatních

Související ustanovení

§ 13a, § 47a odst. 1 písm. a), § 47f odst. 2, § 47i odst. 1, § 47ja odst. 1

Související předpisy

zákon o státní sociální podpoře, OZ

KOMENTÁŘ K § 50b

Zákon č. 363/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, zavedl s účinností od 1. ledna 2022 do českého právního řádu nové dávky, jejichž cílem je podpořit osoby, které byly do dne nabytí zletilosti nebo plné svéprávnosti svěřeny do pěstounské péče (viz § 47a odst. 1 písm. a) zákona) nebo jimž byla nařízena ústavní výchova podle OZ. Jde o dávky „opakující se zaopatřovací příspěvek“ a „jednorázový zaopatřovací příspěvek“. Úpravě zmíněných dávek je vyčleněna část osmá „Zaopatřovací příspěvek“. Byť název této části hovoří o zaopatřovacím příspěvku v jednotném čísle, fakticky s ohledem na různé podmínky zákonem vyžadované pro jejich přiznání a na frekvenci, v jaké mohou být vypláceny, jde o zaopatřovací příspěvky dva. Právní úprava těchto zaopatřovacích příspěvků je nastavena tak, aby nebylo možné čerpat jak opakující se zaopatřovací příspěvek, tak jednorázový zaopatřovací příspěvek současně. Jednorázový zaopatřovací příspěvek v právní úpravě finančního zajištění osob opouštějících pěstounskou péči nahrazuje příspěvek při ukončení pěstounské péče a do jisté míry s ním nese shodné znaky (viz dále). Zaopatřovací příspěvky jako nové státní dávky jsou oproti dosavadní úpravě dávek pěstounské péče určeny nejen nezaopatřeným dětem, které byly v pěstounské péči, ale rovněž nezaopatřeným dětem, kterým byla nařízena ústavní výchova podle OZ. Tímto je rozšířena působnost zákona o další materii finančního zajištění osob, které nemohly bez vlastního zavinění vyrůstat ve vlastní rodině a jež zpravidla po dosažení zletilosti již vlastní rodina na cestě životem nedoprovází a nepodporuje. Je tedy úkolem státu těmto nezaopatřeným dětem pomoci finančně překlenout období, které zpravidla takto mladý člověk věnuje studiu nebo přípravě na budoucí povolání, a pomoci jim se osamostatnit. Koncepce zaopatřovacích dávek se od finančního zajištění dávkami pěstounské péče liší nejen širším okruhem osob, na které je zacílena, ale také zodpovědnějším přístupem, neboť finanční podporu podmiňuje nezaopatřeností a plněním individuálního plánu mladého dospělého, který je státem finančně podporován jen za podmínky jeho osobního konkrétního přičinění. Část osmá se věnuje nejen hmotněprávní úpravě zaopatřovacího příspěvku, ale též procesněprávní oblasti (§ 50m až § 50t zákona).

Finanční zajištění zletilých osob, které byly do dne zletilosti v pěstounské péči, bylo do 31. prosince 2021 upraveno v závislosti na tom, zda bylo možné osobu

nehrozí-li nebezpečí z prodlení, je věcí zásadní, protože se jedná o budoucnost dítěte, ke které by se především zákonní zástupci, případně opatrovník dítěte měli vyjádřit. K naplňování povinností zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc ve vztahu k tomuto ustanovení směřují také personální a provozní standardy zařízení upravené v § 42ab zákona.

Rozhodnutí soudu o zrušení pobytu dítěte v zařízení a jeho převzetí osobou odpovědnou za jeho výchovu je pro zařízení závazné a nepřísluší mu dítě zadržovat.

Nesplnění těchto povinností je kvalifikované jako přestupek, za který je možné uložit pokutu až do výše 50 000 Kč nebo zákaz činnosti až na 1 rok.

K písm. f) a g)

Ustanovení § 42aa v odst. 2 zákona odkazuje na ustanovení zákona o výkonu ústavní a ochranné výchovy, která se při ochraně práv a povinností dětí umístěných v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc použijí obdobně. Ustanovení § 42aa odst. 2 písm. b) bod 5 zákona opravňuje ředitele zařízení zastoupit dítě v běžných záležitostech.

Stejně ustanovení § 42aa odst. 2 písm. b) bod 1 zákona dává řediteli zařízení právo povolit dítěti pobyt mimo zařízení, s čímž souvisí i povinnost vydat v případě nevyhovění žádosti rozhodnutí o zamítnutí žádosti o povolení pobytu dítěte mimo zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc.

I tyto povinnosti zákon kvalifikuje jako přestupky, za které lze uložit pokutu až do výše 50 000 Kč nebo zákaz činnosti až na 1 rok.

§ 59f

(1) Fyzická nebo právnická osoba se jako pověřená osoba dopustí přestupku tím, že

- a) poruší práva dětí žijících v zařízeních sociálně-právní ochrany nebo neplní povinnosti nutné pro jejich ochranu při výkonu sociálně-právní ochrany v rámci rozsahu sociálně-právní ochrany stanoveného v pověření,**
- b) poruší hygienické a protiepidemiologické předpisy nebo tyto předpisy porušuje soustavně,**
- c) vykonává sociálně-právní ochranu bez uzavření pojistné smlouvy pro případ odpovědnosti za škodu nebo nemá sjednáno pojištění pro případ odpovědnosti za škodu po celou dobu poskytování sociálně-právní ochrany,**
- d) závažně nebo opakovaně poruší povinnost oznámit orgánu, který rozhodl o pověření, změny skutečností rozhodných pro vydání pověření nebo pozastavení výkonu činností uvedených v pověření,**
- e) nevede záznamy o své činnosti související s poskytováním sociálně-právní ochrany v rozsahu odpovídajícím udělenému pověření,**

6. Zánik nároku na dávku péstounské péče podle § 47h zákona č. 359/1999 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, který nastal přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se řídí dosavadními právními předpisy.
7. Řízení o dávkách péstounské péče podle § 47f odst. 2, § 47h a § 47i odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb., ve znění účinném přede dnem 1. ledna 2022, zahájená a pravomocně neskončená přede dnem 1. ledna 2022 se dokončí podle právních předpisů účinných přede dnem 1. ledna 2022.
8. Řízení o dávkách péstounské péče podle § 47f odst. 2, § 47i odst. 1 věty druhé a § 47ja odst. 1 věty druhé zákona č. 359/1999 Sb., ve znění účinném od 1. ledna 2022 do dne 31. prosince 2027, zahájená a pravomocně neskončená do dne 31. prosince 2027 se dokončí podle právních předpisů účinných do dne 31. prosince 2027. (*Red. pozn. Tento bod nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2028.*)
9. Nárok na dávky péstounské péče podle § 47f odst. 2, § 47h a § 47i odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb., ve znění účinném přede dnem 1. ledna 2022, který vznikl přede dnem 1. ledna 2022 a o němž nebylo zahájeno řízení o dávkách péstounské péče přede dnem 1. ledna 2022, se na žádost oprávněné osoby posoudí a přiznané dávky se vyplatí i po 1. lednu 2022 podle zákona č. 359/1999 Sb., ve znění účinném přede dnem 1. ledna 2022.
10. Nárok na dávky péstounské péče podle § 47f odst. 2, § 47i odst. 1 věty druhé a § 47ja odst. 1 věty druhé zákona č. 359/1999 Sb., ve znění účinném ode dne 1. ledna 2022 do dne 31. prosince 2027, který vznikl přede dnem 1. ledna 2028 a o němž nebylo zahájeno řízení o dávkách péstounské péče přede dnem 1. ledna 2028, se na žádost oprávněné osoby posoudí a přiznané dávky se vyplatí i po 1. lednu 2028 podle zákona č. 359/1999 Sb., ve znění účinném ode dne 1. ledna 2022. (*Red. pozn. Tento bod nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2028.*)
11. Nároky, práva a povinnosti vyplývající z právní úpravy dávek péstounské péče v tom rozsahu, v jakém se tímto zákonem zrušují, se posoudí a řízení o nich se provede podle právních předpisů účinných v době, v nichž vznikly.
12. Výkon práv a povinností ze služebního poměru státních zaměstnanců zařazených k výkonu státní služby nebo zaměstnanců zařazených k výkonu práce v Úřadu práce České republiky – krajské pobočce nebo v pobočce pro hlavní město Prahu, kteří přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona plnili úkoly v oblasti inspekce poskytování sociálně-právní ochrany dětí, přechází ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona na Ministerstvo práce a sociálních věcí.

i po dni nabytí účinnosti tohoto zákona nezměněna, tzn. postupuje se podle zákona ve znění účinném do 31. prosince 2021.

[7]

V souvislosti se změnou úpravy dávek pěstounské péče – příspěvek při ukončení pěstounské péče, která se od 1. ledna 2022 ruší, změnou příspěvku na úhradu potřeb dítěte po dosažení jeho zletilosti a změnou odměny pěstouna pro osobu, která byla do dosažení zletilosti dítěte osobou pečující a se kterou toto dítě trvale žije a společně uhrazuje náklady na své potřeby, se řízení o těchto dávkách zahájena a pravomocně neskončená před 1. lednem 2022 dokončí podle právních předpisů účinných přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona (1. leden 2022).

[8]

Přechodné ustanovení upravuje postup v případě řízení o dávkách pěstounské péče podle právní úpravy účinné od 1. ledna 2022 (příspěvku na úhradu potřeb dítěte po dosažení jeho zletilosti, odměny pěstouna a příspěvku při pěstounské péči pro osobu, která byla do dosažení zletilosti dítěte osobou pečující a se kterou toto dítě trvale žije a společně uhrazuje náklady na své potřeby), která byla zahájena a pravomocně neskončená do 31. prosince 2027. Toto ustanovení je účinné od 1. ledna 2028.

[9]

Pokud vznikl nárok na dávky pěstounské péče podle § 47h, § 47f odst. 2 a § 47i odst. 1 věty druhé a o těchto nárocích nebylo zahájeno řízení o jejich přiznání do 31. prosince 2021, budou na žádost oprávněné osoby nároky posouzeny a přiznané dávky vyplaceny podle právní úpravy účinné před 1. lednem 2022 i po nabytí účinnosti tohoto zákona, tzn. po 1. lednu 2022.

[10]

Pokud vznikl nárok na dávky pěstounské péče podle § 47f odst. 2 a § 47i odst. 1 věty druhé a § 47ja odst. 1 věty druhé podle právní úpravy účinné od 1. ledna 2022 do 31. prosince 2027 a řízení o jejich přiznání nebylo zahájeno před 1. lednem 2028, posoudí se tento nárok na žádost oprávněné osoby a přiznané dávky se vyplátí podle tohoto zákona účinného do 31. prosince 2027. Toto ustanovení je účinné od 1. ledna 2028.

[11]

Přechodné ustanovení zajišťující posouzení nároků na dávky pěstounské péče a provedení následného řízení o nich podle právních předpisů platných v době, v níž vznikly.

[12]

V souvislosti se změnou věcné působnosti inspekce poskytování sociálně-právní ochrany, která přechází z krajských poboček Úřadu práce na ministerstvo, se upravuje

Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 91/2005 Sb.m.s.

Ministerstvo zahraničních věcí sděluje, že dne 15. května 2003 byla ve Štrasburku otevřena k podpisu Úmluva o styku s dětmi.

Jménem České republiky byla Úmluva podepsána ve Štrasburku téhož dne.

S Úmluvou vyslovil souhlas Parlament České republiky a prezident republiky Úmluvu ratifikoval. Ratifikační listina České republiky byla uložena u generálního tajemníka Rady Evropy, depozitáře Úmluvy, dne 27. září 2004.

Při ratifikaci Úmluvy bylo učiněno následující oznámení České republiky:

„Česká republika oznamuje, že ústředním orgánem podle článku 11 odst. 1 Úmluvy o styku s dětmi se za Českou republiku určuje Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí v Brně, Benešova 22, PSČ 602 00.“

Úmluva vstupuje v platnost na základě svého článku 22 odst. 3 dne 1. září 2005 a tímto dnem vstupuje v platnost i pro Českou republiku.

Anglické znění Úmluvy a její překlad do českého jazyka se vyhláší současně.

Úmluva o styku s dětmi (PŘEKLAD)

Preambule

Členské státy Rady Evropy a ostatní signatářské státy,

Přihlížejíce k Evropské úmluvě o uznávání a výkonu rozhodnutí o výchově dětí a obnovení výchovy dětí z 20. května 1980 (ETS č. 105);

Přihlížejíce k Haagské úmluvě z 25. října 1980 o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí a Haagské úmluvě z 19. října 1996 o pravomoci orgánů, použitelném právu, uznávání, výkonu a spolupráci ve věcech rodičovské zodpovědnosti a opatření k ochraně dětí;

Přihlížejíce k Nařízení Rady (ES) č. 1347/2000 z 29. května 2000 o jurisdikci a uznávání a výkonu rozsudků v manželských věcech a ve věcech rodičovské odpovědnosti obou manželů za děti;

Uznávající, že v souladu s různými mezinárodními právními nástroji Rady Evropy a s článkem 3 Úmluvy Spojených národů o právech dítěte z 20. listopadu 1989 jsou primární nejlepší zájmy dítěte;

Vědomy si potřeby dalších norem k zajištění styku mezi dětmi a jejich rodiči a dalšími osobami majícími rodinná pouta s dětmi tak, jak je chrání

nebo je-li toho v zájmu dítěte zapotřebí z jiného důvodu, anebo stanoví-li tak zákon. Jmenovaný opatrovník má právo podat návrh na zahájení řízení vždy, je-li z hlediska zájmu dítěte zapotřebí, aby soud nebo jiný orgán veřejné moci v záležitosti dítěte rozhodl.

§ 944

Pro opatrovnictví, opatrovníka a opatrovance platí ustanovení o poručenství, poručníkovi a poručenci přiměřeně.

§ 945

V rozhodnutí o jmenování opatrovníkem soud uvede zejména, proč je opatrovník jmenován, zda a jak je omezena doba, po níž má funkci vykonávat, jaká jsou jeho práva a povinnosti, a to i ve vztahu k dalším osobám, zda k některému právnímu jednání potřebuje souhlas soudu, zda a jak podává zprávy soudu, zda má právo na náhradu všech nebo některých nákladů a právo na odměnu.

§ 946

Dříve než opatrovník přistoupí v zastoupení dítěte k právnímu jednání, k jehož provedení byl jmenován, zjistí stanovisko rodiče, popřípadě poručníka, je-li to možné, i stanovisko dítěte, a je-li to vhodné, rovněž stanoviska dalších osob.

§ 947

Opatrovníka, který nebyl jmenován jen k určitému právnímu jednání, zproutí soud jeho funkce i tehdy, netrvá-li již potřeba, která vedla k jeho jmenování.

ODDÍL 2

Opatrovník pro správu jmění dítěte

§ 948

V rozhodnutí o jmenování opatrovníkem pro správu jmění soud vymezí rozsah jmění, které bude tento opatrovník spravovat; rovněž zpravidla určí, jakým způsobem má s jednotlivými částmi jmění nakládat, popřípadě, jaký způsob nakládání se mu zakazuje.

§ 949

Opatrovník pro správu jmění postupuje při výkonu své funkce s péčí řádného hospodáře a nesmí podstupovat nepřiměřená rizika.

**VYHLÁŠKA č. 473/2012 Sb.,
o provedení některých ustanovení zákona
o sociálně-právní ochraně dětí,
ve znění vyhlášky č. 449/2021 Sb.**

Ministerstvo práce a sociálních věcí stanoví podle § 58b odst. 2 a 3 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění zákona č. 401/2012 Sb., (dále jen „zákon“):

§ 1

Zaměření a rozsah vyhodnocování situace dítěte a jeho rodiny

Vyhodnocování situace dítěte a jeho rodiny vychází z individuálního přístupu k dítěti, zahrnuje rozpoznání rizik, potřeb a ochranných činitelů a provádí se na základě

- a) popisu příčin ohrožení dítěte a důvodů zahájení sociálně-právní ochrany,
- b) vyhodnocení situace dítěte, které v návaznosti na příčiny ohrožení dítěte a důvody zahájení sociálně-právní ochrany podle písmene a) zahrnuje posouzení
 1. zdraví a prospívání dítěte,
 2. schopnosti dítěte poznávat a učit se,
 3. emočního vývoje a chování dítěte,
 4. rodinných a sociálních vztahů dítěte,
 5. sebepojetí dítěte,
 6. sociální prezentace dítěte,
 7. samostatnosti a sebeobsluhy dítěte,
 8. názoru dítěte a přání dítěte,
 9. dalších skutečností nezbytných pro hodnocení situace dítěte v konkrétním případě,
- c) vyhodnocení situace rodiny, které v návaznosti na příčiny ohrožení dítěte a důvody zahájení sociálně-právní ochrany podle písmene a) zahrnuje posouzení
 1. zajištění péče o dítě,
 2. zajištění bezpečí a ochrany dítěte,
 3. citové vřelosti vůči dítěti,
 4. podnětů a stimulace rozvoje dítěte,

SMĚRNICE MINISTERSTVA PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

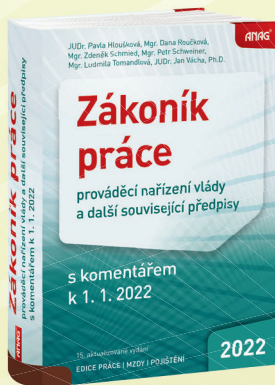
čj.: 2013/26780-21 ze dne 19. září 2013

**o stanovení rozsahu evidence dětí a obsahu spisové dokumentace o dětech
vedené orgány sociálně-právní ochrany dětí a o stanovení rozsahu evidence
a obsahu spisové dokumentace v oblasti náhradní rodinné péče**

*Kompletní znění Směrnice vzhledem k jejímu velkému rozsahu neuvádíme.
Je k dispozici ke stažení na [www.anag.cz/prilohy-k-publikaci-zakon-o-socialne-
pravni-ochrane-deti-5569/t-116/](http://www.anag.cz/prilohy-k-publikaci-zakon-o-socialne-pravni-ochrane-deti-5569/t-116/).*

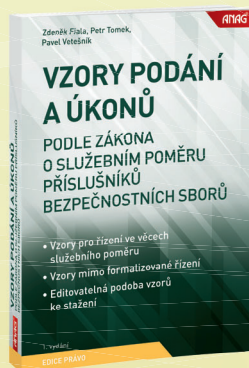
MĚSÍČNÍK
MZDOVÁ ÚČETNÍ

EDICE
PRÁCE | MZDY | POJIŠTĚNÍ

DVOUMĚSÍČNÍK
PRAKTIČKÁ PERSONALISTIKA

EDICE
PRÁVO

MĚSÍČNÍK
ÚČETNÍ A DANĚ

EDICE
PRÁCE | MZDY | POJIŠTĚNÍ

